HÜRRİYET

الحرية

Özgürlük, soyluluk, nefsin tutkularından kurtulma; bir kişi, zümre veya kurumun kanunî haklarını koruma ve kullanma serbestliği gibi anlamlarda kullanılan geniş kapsamlı bir terim.

1.2. Hürriyet

Hürriyet insanın doğuştan sahip olduğu temel haklardandır. Kişinin irade gücünü kullanabilmesidir. İslam; hürriyeti dinî, ahlaki, hukuki ve toplumsal yönleriyle bir bütün olarak ele alır. İnsanın özgürlüğü, iyi insan olması amacına yöneliktir. Özgürlüğün gerçekleşmesi, insanın yaratıcısına ve diğer varlıklara karşı sorumluluklarını yerine getirmesi şartına bağlıdır.

Hürriyet, insanın yalnızca Allah'a (cc) kulluk ederek bütün dünyevi otoritelerden kurtulmasıdır. İslam kültür ve medeniyeti, insanı kula kul olmaktan kurtararak özgürleştirir. Yalnız Allah (cc) karşısında eğilerek O'na itaat etmek kişiyi kendi nefsi dahil köleleştiren her türlü gücün baskısı ve boyunduruğu altına girmekten korur.

Allah (cc) insana, dünya hayatında yapacağı işlerin sonuçlarını bildirir. Hak-batıl, doğru-yanlış, sevap-günah ve dünya-ahiret tercihlerinde; **"... Artık dileyen inansın, dileyen inkâr etsin..."**[3] ayetiyle onu özgür bırakır. İslam insanın özgür olduğunu vurgularken onun ahlaki ilkelerden sorumlu olduğunu bildirir; amaçsız, değerlerden yoksun, başıboş bir özgürlüğün olamayacağını öğretir.

Görsel 2.2: İslam, hürriyeti tüm varlıklar için gerekli görür.

Hürriyet, insanın yaratılış gayesini açıklar. **"Hanginizin davranışça daha iyi olduğunu deneyerek göstermek için ölümü ve hayatı yaratan O'dur..."**[4] ayetinde yaratılışın gayesinin insanın imtihanı olduğu ifade edilir. İnsan hür bir iradeye sahip olduğundan, imtihan olmaktadır. İslam inancına göre insan başıboş yaratılmamıştır.[5] Onun amacı, Allah'a (cc) ibadet etmek ve erdemli davranarak dünya ve ahiret mutluluğunu elde etmektir.

İslam kültür ve medeniyetinde hürriyetin hayata etkileri şu şekilde sıralanabilir[6] :

İslam; inanç, düşünce ve ifade özgürlüğünü tanır.

İslam, savaşlarda dahi kadın, çocuk ve yaşlıların öldürülmesine, esirlere kötü muamelede bulunulmasına izin vermez.

İslam, sınıflı bir toplum yapısını reddeder.

İslam, insan özgürlüğünü kısıtlayan baskıcı yönetim anlayışlarını reddeder.

İslam dinine göre insan için aslolan esaret değil hürriyettir.

3 Kehf suresi 29. ayet.
4 Mülk suresi 2. ayet.
5 bk. Kıyame suresi 36. ayet.
6 Aydın - Hamîdullah, "Köle", 26/238.

Netice itibarıyla İslam kültür ve medeniyeti insanların, toplumların ya da ülkelerin birbirlerine savaş yoluyla üstünlük kurmadığı bir dünya öngörür. Medine Vesikasının 25. Maddesinde yer alan Yahudilerin dinleri kendilerine, müminlerin dinleri de kendilerinedir ifadesi bu anlayışa örnek teşkil etmektedir.[7]

Tartışalım

Köleliğin ortaya çıkış sebeplerinin neler olabileceğini arkadaşlarınızla tartışınız.

7 Özkan, "Medine Vesikası", EK-2/214.
8 Bakara suresi 120. ayet.
9 bk. Al-i İmran suresi 61. ayet, Nisa suresi 162. ayet, Enam suresi 148. ayet, Araf suresi 89. ayet, İsra suresi 107. ayet, Taha suresi 98. ayet.
10 Kutluer, "İlim", 22/110; Sarıçam - Erşahin, *İslam Medeniyet Tarihi*, 48.
11 Bakara suresi 31. ayet.